

Viipurissa 2.9.1939

Juha Lankinen & Harri Miettinen

Viipurissa on kaunis syyskuinen lauantai, Torkkeli Knuutinpojan aukiolla myydään jäätelöä ja Espilän leikkipaikalla solisee lasten suihkulähde.

Viipurissa lapsuutensa asunut Hilja kuljeskelee elämää sykkivässä kauniissa keskustassa ja lähettää entiselle naapurintytölle kirjeen, jossa kuvailee kotikaupungin vanhoja ja uusia taloja, katuja ja puistoja.

Viipurin arkkitehtuurin ansioituneet tuntijat Juha Lankinen ja Harri Miettinen ovat pysäyttäneet ajan Viipurissa lauantapäivään 2.9.1939 ja kuvaavat elinvoimaisen kaupungin rakennuksia ja historiaa elävästi Hiljan mukana kulkien. Lukija tutustuu Suomen kansainvälisimmän kaupungin mielenkiintoiseen tarinaan.

Kirjan runsaaseen kuvitukseen sisältyy niin vanhoja valokuvia kuin mallinnuksia rakennuksista. Mallintamistyön ovat tehneet Tampereen ammattikorkeakoulun rakennustekniikan opiskelijat.

ALKUSANAT

SISÄLTÖ

JOHDANTO

KIRJE VIIPURISTA SYYSKUSSA 1939

SAAPUMINEN VIIPURIIN

Rautatieasema

Linja-autoasema

Viipurin linna

VIIPURISSA 2.9.1939

Maakunta-arkisto

Historiallinen museo

Viipurin keskiaikaisen tuomiokirkon kellotorni

Pietari-Paavalin kirkko

Kasarmialue

Viipurin kaupunginteatteri

Preobrazhenskin katedraali

Viipurin maaseurakunnan kellotorni

Maaseurakunnan kirkko

Viipurin taidemuseo ja -koulu

Viipurin kesäteatteri

Viipurin keskusurheilukenttä

Uusi naistensairaala

Vesitorni

Punaisenlähteentori

Viipurin kaupunginkirjasto

Viipurin kirjaston historia vuodesta 1808

Viipurin evankelisluterilainen tuomiokirkko

Ravintola Espilä

Kauppatori

Pyöreä torni

Viipurin kauppahalli

KIRJE POSTILAATIKKOON

SUOMALAINEN VIIPURI SYYSKUUSSA 1939

LOPUKSI

VirtuaaliViipuri 1939, www.virtuaaliviipuri.tamk.fi

VirtualViipuri 1939, In English

Virtuella Viborg 1939, På Svenska

Das projekt „Virtuelles Wiburg 1939”, Deutsch

Проект ”Виртуальный Выборг 1939”, По-русски

Virtuaalne Viiburi – projekt 1939, Eesti Keeles

Projekt Wirtualny Viipuri 1939, Po Polsku

Projet De La Ville Virtuelle De Viipuri 1939, En Francais

El Proyecto Virtual Viipuri 1939, En Espanol

□伊普里 □目1939, Chinese

Projekt Virtualni Viipuri 1939, Cestina

Projekt Virtual Viipuri 1939, Slovencina

Virtueel project Viipuri 1939, Nederlands

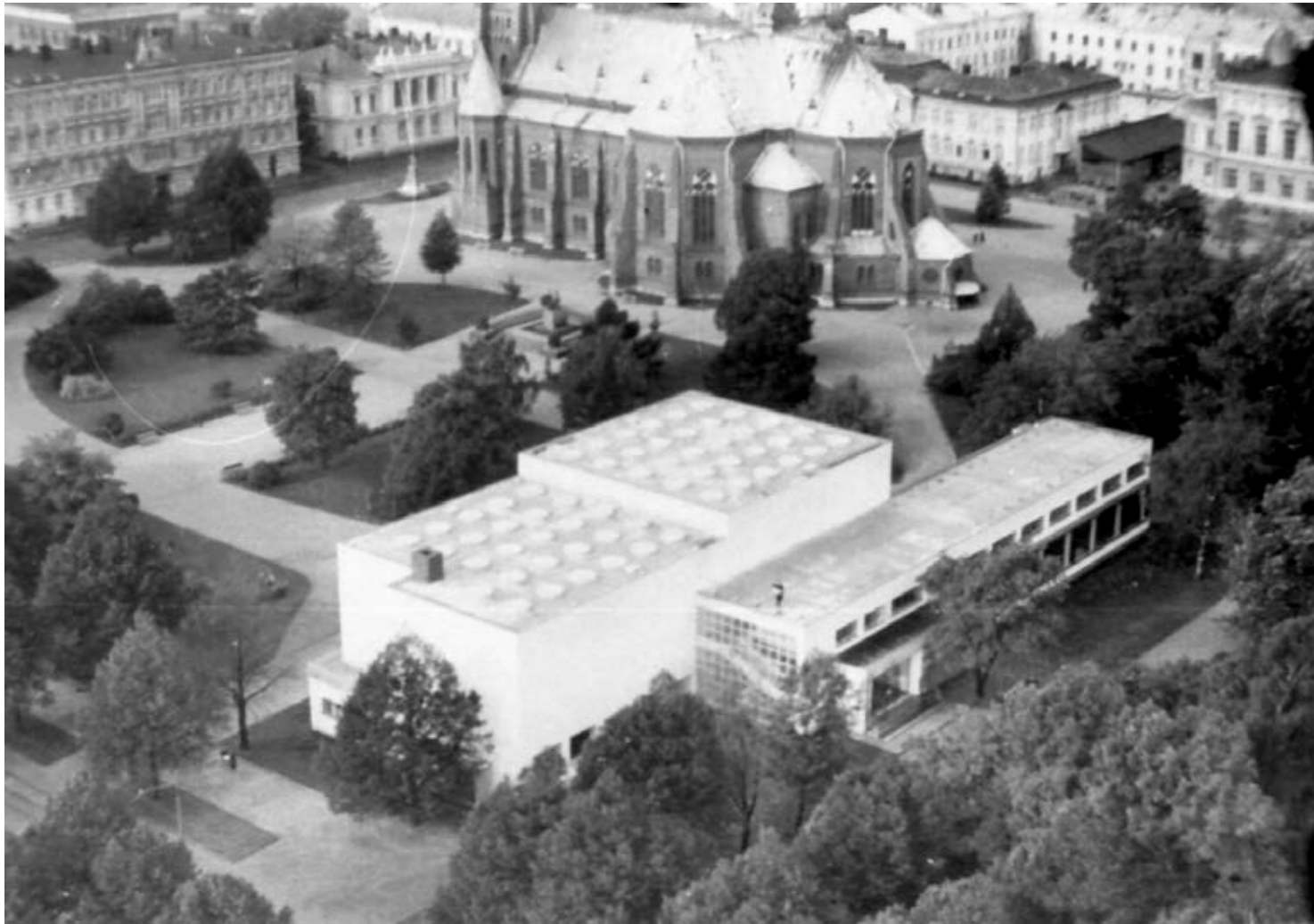
バーチャル・ ヴィイプリ・プロジェクト 1939, Japanese

LÄHTEET

KUVALÄHTEET

(27)

Olet varmaan lukenut lehdestä
tätä Viipurin uudesta kirjasto-
sta & sen oli piirtänyt joku
tunnettu arkkitehti, jonka nimeä
en muista.

247

Viipurin kaupunginkirjasto, taustalla Tuomiokirkko, ylhäällä vasemmalla Wiklundin talo ja maaherran asuintalo. Oikealla näkyy hieman korttelia, jossa oli mm. keskuskansakoulu.

248

Jussi Mäntysen Hirvipatsas lähellä kirjastoa Torkkelinpuistossa.

249

VIIPURIN KAUPUNGINKIRJASTO

Viipurin kaupunginkirjasto

Arkkitehti Alvar Aallon Viipurin kaupunginkirjaston suunnittelu alkoi jo vuonna 1927, jolloin Aalto teki arkkitehtikilpailua varten oman ehdotuksensa.

Alvar Aalto voitti suunnittelukilpailun, mutta eri syistä varsinaiseen suunnittelutyöhön päästiin käsiksi vasta vuonna 1933.

Kirjaston tuleva paikkakin oli muuttunut kilpailuehdotuksien jälkeen. Aivan loppuvuodesta 1933 Alvar Aalto esitteli uudet suunnitelmansa, jotka kirjastolautakunta hyväksyi. Suunnittelutyö jatkui kiivaana, ja keväällä 1934 pystyttiin pitämään urakkatarjouskilpailut. Rakennusurakan sai viipurilainen rakennusliike Pyramid Oy, ja rakennustyöt aloitettiin huhtikuussa 1934.

250

Uusi valkoisena hohtava kirjasto vihittiin käyttöön 13.10.1935, ja se sai kaupunkilaisten jakamattoman hyväksynnän. Kirjaston käyttäjien määrä yllätti kaupungin viranomaiset. Tämä todisti onnistuneesta kirjaston suunnittelusta.

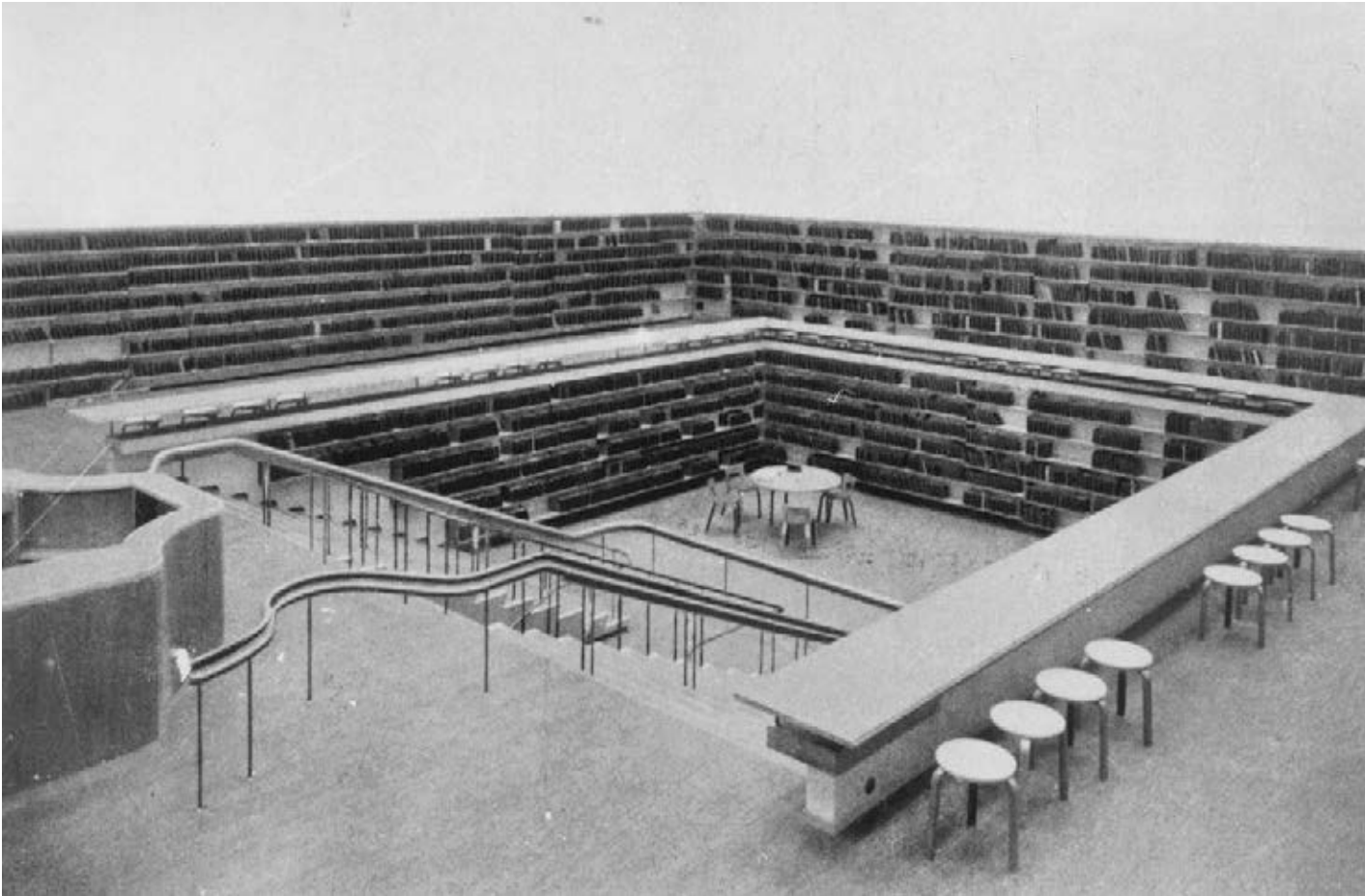

251

Rakennus oli suunnittelultaan erittäin onnistunut. Kirjastossa oli n. 90 000 nidettä vuoden 1939 lopulla.

(28)

Lylä, lainausosasto oli avara ja
valloisa. Sivut olivat selvästi
esillä ja nita oli tosi paljon.
Tunnelma oli hieno verrattuna
entiseen ahtaan ja pimeään
kirjastotaloon.

252

Kirjaston lainausosasto. Osastolle kuljettiin lainauspöydän kautta, joka on kuvassa näkyvien portaiden yläpäässä.

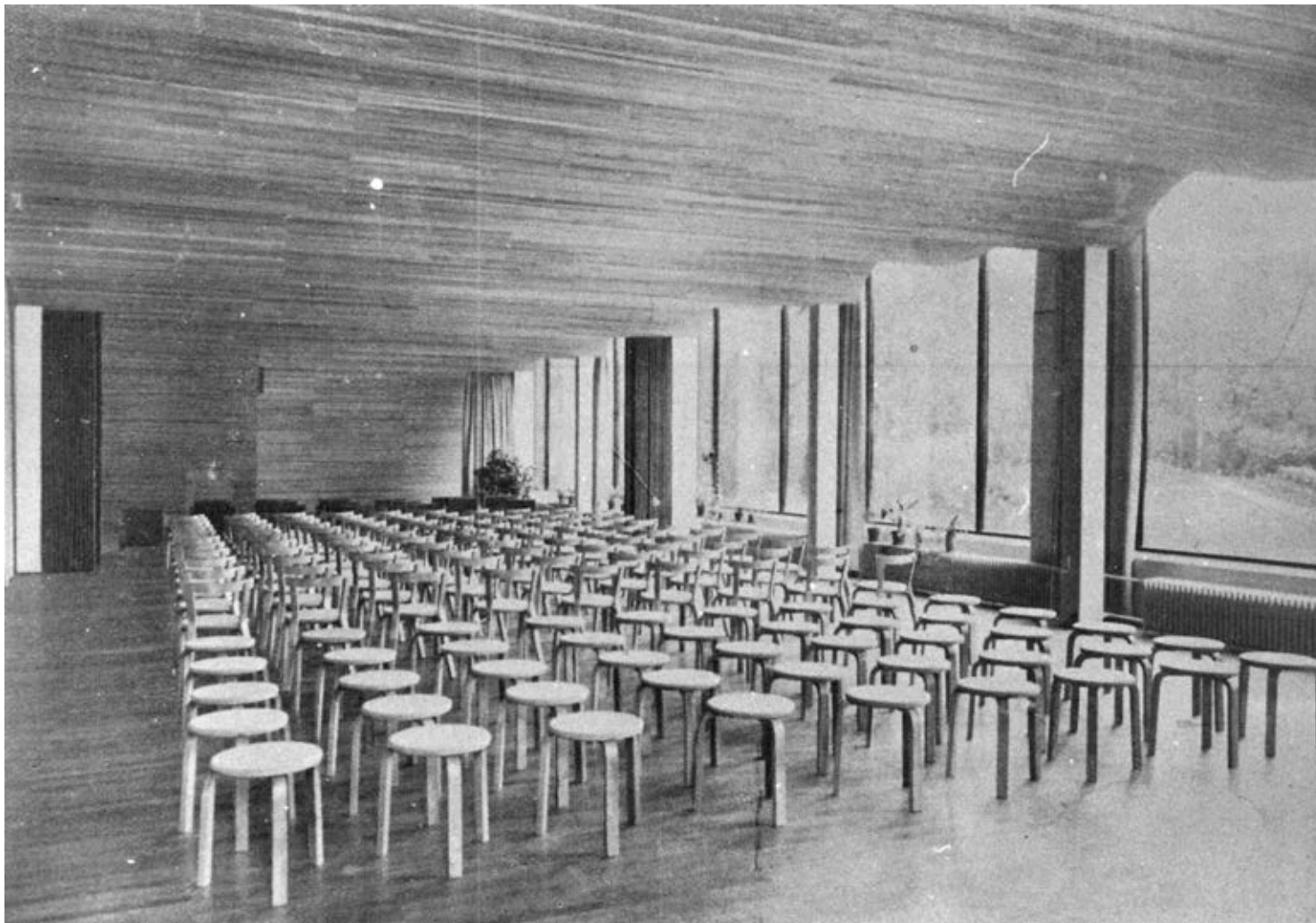
253

Lehtilukusaliin tuli luonnonvalo pyöreiden kattoikkunoiden kautta. Vasemmalla näkyvä väliseinä erotti kirjallisuuden ja sanomalehtien lukusalit toisistaan.

254

Kirjaston kattoikkunat.

255

Viipurin kirjaston luentosalin katto on paneloitu aalloiksi. Aaltomainen kattopaneeli toimi akustisena tehosteena, ja ikkunoista näkyi vehmaaseen Torkkelipuistoon.

256

Luentosalin kattodetalji.

VIIPURIN KIRJASTON HISTORIA VUODESTA 1808

Selaillessamme Viipurin kaupungin historian kirjoja voimme huomata varhaisimman maininnan kirjastotoiminnasta Katariina II:n ajalta. Kaupungissa oli tuolloin saksalainen "normaalikoulu", jonka yhteydessä lienee ollut jonkinlainen sivistyneistön kirjasto.

Kirjastotoiminnan kannalta paljon merkityksellisempi oli kuitenkin vuonna 1805 perustettu saksalainen lukio. Sen opettaja tohtori August W. Tappe oli hyvien ystäviensä kanssa perustanut kaupunkiin lukuseuran, jota ylläpidettiin vapaaehtoisin avustuksin. "Kirjaston" omistivat sen osakkaat.

Vuoden 1807 lopulla tohtori A.W. Tappe kehotti lukuseuran jäseniä ja muita kaupunkilaisia keräämään kaikki saatavilla olevat kirjat kaupunkilaisten yhteiseen käyttöön. Keräys tuottikin hyvän tuloksen, sillä vuoden 1808 alussa oli koossa yli 600 kirjaa. Tällöin Tappe piti suotavana, että siirryttäisiin uudenlaiseen järjestelmään. Hän esitti, että "osakkaat" luopuisivat omistusoikeuksistaan ja kokoelmasta muodostettaisiin runko yleiselle kaupungin kirjastolle. Vetoomuksessaan hän viittasi siihen, että useat kaupungit sivistysmaissa yleensä omistivat ja ylläpitivät julkista kirjastokokoelmaa. Hän lausui: "Wiipurilla ei sellaista vielä ole. Kuinka olisikaan, jos korottaisimme oman kirjastomme tähän asemaan".